

กลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษา
และเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Strategies for The Utilization of External Quality Assessment Results to
Enhance Educational Quality and The Accountability
of Basic Education Institutions

วัชร จตุพร¹ อาจารย์ คุวชันไพศาล² ธิติกรณ์ ยาวิชัย จารึกศิลป์^{3*}

Watchara Jatuporn¹ Archaree Khoovatanapaisal² Thitikorn Yawichai Jarueksil^{3*}

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นวิจัยแบบผสมผสานมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ 2) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม และ 3) พัฒนากลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล คือ บุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 658 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน่ (Yamane Taro, 1967) และทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) แยกตามจังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และทำการสุ่มรายชื่อโรงเรียน แบ่งเป็นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 356 คน และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 302 คน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบประเมินกลยุทธ์ แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และค่าความเที่ยงของสภาพปัจจุบันของการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เท่ากับ .996 และสภาพที่พึงประสงค์ของการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เท่ากับ .992 เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการประชุมสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1.1) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (1) ด้านสภาพแวดล้อมภายในของการนำไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก และการนำไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบ

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

Assistant Professor Dr., Educational Administration, School of Education, University of Phayao

^{2,3*} อาจารย์ ดร., สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Lecturer Dr., School of Educational Studies, Sukhothai Thammarath Open University.

* Corresponding Author, E-mail: koythiti@gmail.com

[illegible]

จัดการสถานศึกษา และด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เป็นจุดแข็ง ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นจุดอ่อน ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี เป็นโอกาส ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ เป็นภาวะคุกคาม (2) การนำไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบพบว่า ด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นจุดแข็ง ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ และด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เป็นจุดอ่อน ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคมเป็นโอกาส ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคาม 3) กลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ทั้งหมดประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก 34 กลยุทธ์รอง และ 90 วิธีดำเนินการ

คำสำคัญ: การประเมินคุณภาพภายนอก, การยกระดับคุณภาพการศึกษา, การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อ

Abstract

This research employs a mixed-methods approach with the following objectives were to 1) study the current and desired conditions, 2) analyze strengths, weaknesses, opportunities, and threats, and 3) develop strategies for utilizing external quality assessment results to enhance educational quality and strengthen accountability in basic education institutions. The sample and informants consisted of 658 school personnel, including school administrators and teachers responsible for educational quality assurance. The sample size was determined using Taro Yamane's (1967) ready-made table, with multi-stage sampling conducted by province and educational service area. Purposive sampling was used to select specific schools, comprising 356 individuals from Primary Educational Service Area Offices and 302 from Secondary Educational Service Area Offices. Research instruments included questionnaires and strategy evaluation forms. The questionnaires had an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging between 0.80–1.00. The reliability coefficient for measuring the current conditions of implementing external quality assurance results to enhance educational quality and strengthen accountability in basic education institutions was .996, while for the desired conditions, it was .992. Quantitative data were collected using questionnaires, and qualitative data were gathered through focus group discussions. The quantitative data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and Modified Priority Needs Index (PNIModified). The qualitative data were analyzed using content analysis.

Research findings revealed that: 1) Current and desired conditions for utilizing external quality assessment results to enhance educational quality and strengthen accountability in basic education institutions: 1.1) Schools under Primary Educational Service Area Offices: (1) Regarding internal environment for enhancing educational quality, both current and desired conditions were at high levels overall. For strengthening accountability, the current condition was at a moderate level overall, while the desired condition was at a high level. (2) Regarding external environment for enhancing educational quality, the current condition was at a moderate level overall, while the desired condition was at a high level. For strengthening

accountability, the current condition was at a moderate level overall, while the desired condition was at a high level. 1.2) Schools under Secondary Educational Service Area Offices: (1) Regarding internal environment for enhancing educational quality, the current condition was at a moderate level overall, while the desired condition was at a high level. For strengthening accountability, the current condition was at a high level overall, while the desired condition was at the highest level. (2) Regarding external environment for enhancing educational quality, the current condition was at a moderate level overall, while the desired condition was at a high level. For strengthening accountability, both current and desired conditions were at high levels overall. 1.3) Priority order of needs for enhancing educational quality in schools under the Primary Education Service Area Office shows that: (1) Internal environment factors, in order of priority: learning outcomes, development of learning management quality, and development of school administrative management quality. (2) External environment factors, in order of priority: technological factors, social factors, political and government policy factors, and economic factors. 1.4) Priority order of needs for strengthening accountability in schools under the Primary Education Service Area Office shows that: (1) Internal environment factors, in order of priority: development of school administrative management quality, learning outcomes, and development of learning management quality. (2) External environment factors, in order of priority: political and government policy factors, economic factors, social factors, and technological factors. 1.5) Priority order of needs for enhancing educational quality in schools under the Secondary Education Service Area Office shows that: (1) Internal environment factors, in order of priority: learning outcomes, development of learning management quality, and development of school administrative management quality. (2) External environment factors, in order of priority: political and government policy factors, economic factors, social factors, and technological factors. 1.6) Priority order of needs for strengthening accountability in schools under the Secondary Education Service Area Office shows that: (1) Internal environment factors, in order of priority: development of learning management quality, learning outcomes, and development of school administrative management quality. (2) External environment factors, in order of priority: technological factors, political and government policy factors, economic factors, and social factors.

2) Strengths, weaknesses, opportunities, and threats in utilizing external quality assessment results to enhance educational quality and strengthen accountability in basic education institutions: 2.1) Schools under Primary Educational Service Area Offices: (1) For enhancing educational quality: School management quality development and learning management quality development were identified as strengths, while learning outcomes were identified as weaknesses. Economic factors and political and government policy factors were identified as opportunities, while social factors and technological factors were identified as threats. (2) For strengthening accountability: Learning outcomes and learning management

quality development were identified as strengths, while school management quality development was identified as a weakness. Technological factors were identified as opportunities, while political and government policy factors, economic factors, and social factors were identified as threats. 2.2) Schools under Secondary Educational Service Area Offices: (1) For enhancing educational quality: School management quality development and learning management quality development were identified as strengths, while learning outcomes were identified as weaknesses. Economic factors, social factors, and technological factors were identified as opportunities, while political and government policy factors were identified as threats. (2) For strengthening accountability: School management quality development was identified as a strength, while learning outcomes and learning management quality development were identified as weaknesses. Political and government policy factors, economic factors, and social factors were identified as opportunities, while technological factors were identified as threats.

3) Strategies for utilizing external quality assessment results to enhance educational quality and strengthen accountability in basic education institutions comprised 3 main strategies, 34 sub-strategies, and 90 strategic activities.

Keyword: Accountability of School, Enhance Educational Quality, External Quality Assessment

บทนำ

การประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกเป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. หรือบุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับการรับรองจาก สมศ. เพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นซึ่งได้มีแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อเรียนรู้ร่วมกัน คำนึงถึงเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ใช้ฐานข้อมูล หลักฐานประกอบพิจารณา เน้นการปรับปรุงและพัฒนา คำนึงถึงมาตรฐานสากล สำนึกในความเป็นกลยุธมิตร เป็นต้น ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องรับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้งในทุก 5 ปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้ายและเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (Suratthani Rajabhat University, 2018) การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้นั้นมีวัตถุประสงค์ในการกำหนดกรอบการดำเนินงานในการนำผลประเมินไปใช้ คือ เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดใช้ในการกำกับ ติดตามการนำผลการประเมินไปใช้และใช้ผลประเมินในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด และเพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการสร้างพลังขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานที่พึงประสงค์ และยังมี การนำไปใช้ในมิติด้านต่าง ๆ เช่น ด้านคุ้มครองผู้บริโภค การเป็นเครื่องมือของรัฐบาล และด้านวิชาการ เป็นต้น และความรับผิดชอบของสถานศึกษาเป็นความคาดหวังที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องการให้เกิดขึ้นกับสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพโดยสถานศึกษานั้นต้องมีความรับผิดชอบในโครงสร้างที่กำหนดไว้ คือ รับผิดชอบด้านการบริหารงานวิชาการ บริหารงานบุคคล บริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป รับผิดชอบต่อ ด้านความคาดหวังของตลาด คือ การผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพ รับผิดชอบต่อด้านการเมือง คือ ดำเนินการตามที่ประกาศ

ต่อสาธารณะในเรื่องการจัดการศึกษา และการประกันคุณภาพ รับผิดชอบทางวิชาชีพ คือ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ และรับผิดชอบทางศีลธรรม คือยึดความถูกต้องสั่งสอนศีลธรรม และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี (Haiyan Qian และ Allan Walker, 2019) และตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติยังกำหนดให้สถานศึกษามีบทบาทหลายประการและที่สำคัญ คือ การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นเอง(Thaischool.in.th, 2567)

จากปัญหาของระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาที่ผ่านมาพอจะรวบรวมสรุปได้ดังนี้ (Office of the Education Council, 2019) 1. ระบบการประกันคุณภาพยังไม่สะท้อนถึงความแตกต่างของสถานศึกษาแต่ละแห่ง สถานศึกษาแต่ละแห่งมีการสร้างตัวชีวิตที่พยายามแบ่งแยกตามลักษณะของสถานศึกษา แต่ก็ยังไม่สามารถแบ่งแยกได้จนถึงระดับที่เหมาะสมกับทุกสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาแต่ละแห่งอาจถูกวัดด้วยตัวชี้วัดที่ไม่ได้ตรงกับวัตถุประสงค์และสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา 2. ระบบการประกันคุณภาพยังเน้นการตรวจสอบเอกสารมากกว่าการพัฒนาคุณภาพหลายครั้งการตรวจประกันคุณภาพการศึกษา กลายเป็นกระบวนการในการตรวจสอบเอกสารเป็นหลัก เมื่อมีเอกสารจะได้คะแนน ไม่มีเอกสารจะไม่ได้คะแนน ซึ่งเป็นที่มาของความพยายามสถานศึกษาในแต่ละแห่ง ที่มุ่งเน้นในการสร้างและเก็บหลักฐานเหล่านี้เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลาและงบประมาณจำนวนมาก แต่กลับไม่ได้ทำให้คุณภาพของการศึกษาดีขึ้นแต่ประการใด 3. ระบบการประกันคุณภาพภายในและภายนอกไม่สอดคล้องกัน ในหลายครั้งตัวชี้วัดของการประกันคุณภาพภายในกับภายนอกถูกออกแบบมาจากหน่วยงานคนละหน่วยงาน ทำให้ไม่สอดคล้องกัน มีนิยามแตกต่างกัน การประกันคุณภาพจึงเสมือนเป็นการกรอกเอกสารที่ต้องให้ตรงกับนิยามของแต่ละหน่วยงานที่กำหนด ซึ่งไม่ได้ส่งผลดีใด ๆ ต่อสถานศึกษา 4. ครูใช้เวลาทำเอกสารหรือต้อนรับผู้ประเมินจนไม่มีเวลาสอนหนังสือนักเรียน ด้วยข้อมูลและเอกสารที่มีจำนวนมาก จึงทำให้ครูต้องใช้เวลามากกับกิจกรรมเหล่านี้ จนทำให้หลายครั้งไม่มีเวลาสอนหรือทบทวนบทเรียนให้กับนักเรียนทั้งที่เป็นกิจกรรมหลัก 5. ผู้ประเมินขาดความรู้ความเข้าใจในบริบทของโรงเรียน ในหลายครั้งผู้ประเมินคุณภาพไม่มีความรู้ความเข้าใจในบริบทของแต่ละโรงเรียนอย่างถ่องแท้ ผู้ประเมินทำหน้าที่เพียงไปตรวจสอบเอกสารและให้คะแนนตามเอกสารที่เห็นเท่านั้น จึงไม่ได้ทำให้คุณภาพของสถานศึกษาดีขึ้นแต่ประการใด และจากเหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยที่มีประกาศใช้กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ฉบับนี้คือ แนวทางในการดำเนินการตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ไม่สอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษาที่แท้จริง จึงส่งผลให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและภายนอกไม่สัมพันธ์กัน เกิดความซ้ำซ้อน และคลาดเคลื่อนจากการปฏิบัติ ทำให้ไม่สะท้อนความเป็นจริงและเป็นการสร้างภาระแก่สถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา (Educational Testing Bureau, 2020) และจากการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษายังพบว่า ที่ผ่านมามีปัญหาอยู่หลายประการ เช่น 1) สถานศึกษาบางส่วนไม่มีแรงจูงใจในการนำผลการประเมินไปใช้ 2) ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาบางแห่งยังไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องแต่เป็นการดำเนินการเป็นครั้งคราวเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ. เท่านั้น จึงทำให้สถานศึกษาบางแห่งมองว่าการประเมินของ สมศ. เป็นภาระ และ 3) สถานศึกษาหลายแห่งที่ได้รับข้อเสนอแนะจาก สมศ. แม้จะนำไปปรับใช้กับการทำงานแต่ไม่ได้นำไปกำหนดไว้ในแผนของสถานศึกษาเพื่อเป็นเป้าหมายการดำเนินงานและพบว่าสถานศึกษาเพียง ร้อยละ 20 ที่นำผลการประเมินไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายในแผนพัฒนาส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพไม่เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Thai Post, 2023)

จากความสำเร็จและปัญหาดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง “กลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้สถานศึกษาสามารถมีกลไกในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาสู่การประกันคุณภาพภายในให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนในยุคปัจจุบันและอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษากรอบแนวคิดการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้ศึกษาแนวคิด และทฤษฎี การนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กรอบแนวคิด ดังต่อไปนี้ 1.1 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ผลลัพธ์เรียนรู้ 2) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และ 3) การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ 1.2 คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) คุณภาพของผู้เรียน 2) กระบวนการบริหารและการจัดการ และ 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 1.3 ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) สร้างการมีส่วนร่วมอย่างรับผิดชอบ 2) การเสริมสร้างพลังอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 3) การกระจายอำนาจในการคิดและตัดสินใจ และ 4) การสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้โดยสังคมและประชาชน

- 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้วิธีเชิงปริมาณจากประชากร คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 183 แห่ง จำนวน 26,905 โรงเรียน (ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 26,905 คน และครู 272,223 คน รวม 299,128 คน) เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 62 แห่ง จำนวน 2,360 โรงเรียน (ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2,360 คน และครู จำนวน 84,541 รวม 86,901 คน) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน่ (Yamane Taro, 1967) และทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) แยกตามจังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และทำการสุ่มรายชื่อโรงเรียนจนได้ขนาดตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล คือ บุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 658 คน แบ่งเป็น ในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 356 คน และในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 302 คน ใช้แบบสอบถามแบบตอบสนองคู่ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเที่ยง

ของสภาพปัจจุบันเท่ากับ .996 และสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ .992 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนา คือ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสอบถาม ปลายเปิดด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) การจำแนกประเภทข้อมูล (Typological analysis) การเปรียบเทียบข้อมูลและการสร้างข้อมูลแบบอุปนัย และทำการวิเคราะห์ความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อระบุความต้องการจำเป็นจากสูตร $PNI_{Modified}$ (Wongwanich S., 2007)

3) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) การวิเคราะห์ SWOT และทำตารางจับคู่ TOWS Matrix

4) จัดทำร่างกลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 1

5) ประเมินร่างกลยุทธ์ จากผู้ทรงคุณวุฒิรายบุคคลจำนวน 15 คน และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแก้ไขเป็นร่าง ฉบับที่ 2

6) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ร่างกลยุทธ์ ฉบับที่ 2 ใช้วิธีเชิงคุณภาพ คือ จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะเพื่อนำเสนอกกลยุทธ์ฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

1.1 นำไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา 1) สภาพแวดล้อมภายใน มีสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับได้ดังนี้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) สภาพแวดล้อมภายนอก มีสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านสังคม สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านสังคม ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับได้ดังนี้ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยทางด้านการเมือง และนโยบายของรัฐ และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

1.2 นำไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา 1) สภาพแวดล้อมภายใน มีสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับได้ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ผลลัพธ์การเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ 2) สภาพแวดล้อมภายนอก มีสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี รองลงมาคือ ปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ และปัจจัยทางด้าน

เศรษฐกิจ สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับได้ดังนี้ ปัจจัยทางการเมืองและนโยบายของรัฐ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ดังแสดงตามตารางที่ 1 – 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน(สภาพแวดล้อมภายใน)

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษา											
ที่	การประเมิน คุณภาพ ภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	PNI Modified	ลำดับ
1	ผลลัพธ์การ เรียนรู้	3.66	0.33	มาก	3	4.44	0.52	มาก	2	0.2131	1
2	การพัฒนา คุณภาพการ บริหารจัดการ สถานศึกษา	3.80	0.39	มาก	1	4.47	0.55	มาก	1	0.1763	3
3	การพัฒนา คุณภาพการ จัดการเรียนรู้	3.76	0.35	มาก	2	4.47	0.53	มาก	1	0.1888	2
รวม		3.74	0.34	มาก		4.46	0.52	มาก		0.1928	

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน											
ที่	การประเมิน คุณภาพ ภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	PNI Modified	ลำดับ
1	ผลลัพธ์การ เรียนรู้	3.24	0.38	ปาน กลาง	2	4.47	0.53	มาก	2	0.3796	2
2	การพัฒนา คุณภาพการ บริหารจัดการ สถานศึกษา	3.23	0.38	ปาน กลาง	3	4.46	0.56	มาก	3	0.3808	1
3	การพัฒนา คุณภาพการ จัดการเรียนรู้	3.25	0.40	ปาน กลาง	1	4.48	0.56	มาก	1	0.3785	3
รวม		3.24	0.37	ปาน กลาง		4.47	0.55	มาก		0.3796	

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สภาพแวดล้อมภายนอก)

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษา											
ที่	สภาพแวดล้อมภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	PNI Modified	ลำดับ
1	ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ	3.44	0.35	ปานกลาง	2	4.42	0.58	มาก	2	0.2849	3
2	ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ	3.48	0.37	ปานกลาง	1	4.40	0.62	มาก	3	0.2644	4
3	ปัจจัยทางด้านสังคม	3.21	0.42	ปานกลาง	4	4.39	0.63	มาก	4	0.3676	2
4	ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี	3.22	0.41	ปานกลาง	3	4.43	0.59	มาก	1	0.3758	1
รวม		3.34	0.36	ปานกลาง		4.41	0.58	มาก		0.3203	

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน											
ที่	สภาพแวดล้อมภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	PNI Modified	ลำดับ
1	ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ	3.22	0.39	ปานกลาง	3	4.45	0.56	มาก	3	0.3820	1
2	ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ	3.22	0.41	ปานกลาง	3	4.45	0.61	มาก	4	0.3820	1
3	ปัจจัยทางด้านสังคม	3.23	0.41	ปานกลาง	2	4.46	0.59	มาก	2	0.3808	2
4	ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี	3.24	0.41	ปานกลาง	1	4.46	0.57	มาก	1	0.3765	3
รวม		3.23	0.39	ปานกลาง		4.45	0.57	มาก		0.3803	

1.3 นำไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษา 1) สภาพแวดล้อมภายในมีสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และผลลัพธ์การเรียนรู้ ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับได้ดังนี้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) สภาพแวดล้อมภายนอกมี สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี รองลงมา คือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ และปัจจัยทางด้านสังคม สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านสังคม ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับได้ดังนี้ ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี

1.4 นำไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา 1) สภาพแวดล้อมภายในมีสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา รองลงมา คือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับได้ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) สภาพแวดล้อมภายนอกมีสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ และปัจจัยทางด้านสังคม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับได้ดังนี้ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคม ดังแสดงตามตารางที่ 3 - 4 ดังนี้

ตารางที่ 3 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สภาพแวดล้อมภายใน)

**สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น
ของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษา**

ที่	การประเมินคุณภาพภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	PNI	ลำดับ
										Modified	
1	ผลลัพธ์การเรียนรู้ การพัฒนา	3.29	0.53	ปานกลาง	3	4.48	0.56	มาก	2	0.3617	1
2	คุณภาพการบริหารจัดการ สถานศึกษา การพัฒนา	3.35	0.62	ปานกลาง	2	4.48	0.59	มาก	2	0.3373	3
3	คุณภาพการจัดการเรียนรู้	3.36	0.61	ปานกลาง	1	4.51	0.60	มากที่สุด	1	0.3422	2
รวม		3.33	0.56	ปานกลาง		4.49	0.56	มาก		0.3483	

**สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น
ของการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**

ที่	การประเมินคุณภาพภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	PNI	ลำดับ
										Modified	
1	ผลลัพธ์การเรียนรู้ การพัฒนา	3.65	0.51	มาก	2	4.55	0.53	มากที่สุด	2	0.2466	2
2	คุณภาพการบริหารจัดการ สถานศึกษา การพัฒนา	3.72	0.46	มาก	1	4.57	0.51	มากที่สุด	1	0.2285	3
3	คุณภาพการจัดการเรียนรู้	3.62	0.47	มาก	3	4.55	0.53	มากที่สุด	2	0.2569	1
รวม		3.66	0.46	มาก		4.56	0.51	มากที่สุด		0.2459	

ตารางที่ 4 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สภาพแวดล้อมภายนอก)

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษา											
ที่	สภาพแวดล้อม ภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				ความต้องการ จำเป็น	
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	PNI Modified	ลำดับ
1	ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ	3.29	0.56	ปานกลาง	3	4.48	0.56	มาก	1	0.3617	1
2	ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ	3.30	0.61	ปานกลาง	2	4.41	0.67	มาก	2	0.3364	2
3	ปัจจัยทางด้านสังคม	3.29	0.59	ปานกลาง	3	4.39	0.68	มาก	3	0.3343	3
4	ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี	3.33	0.63	ปานกลาง	1	4.41	0.66	มาก	2	0.3243	4
รวม		3.30	0.58	ปานกลาง		4.42	.64	มาก		0.3393	

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน											
ที่	สภาพแวดล้อม ภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				ความต้องการ จำเป็น	
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	PNI Modified	ลำดับ
1	ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ	3.62	0.48	มาก	1	4.49	0.60	มาก	2	0.2403	2
2	ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ	3.60	0.48	มาก	3	4.46	0.68	มาก	4	0.2389	3
3	ปัจจัยทางด้านสังคม	3.62	0.53	มาก	1	4.47	0.68	มาก	3	0.2348	4
4	ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี	3.61	0.51	มากที่สุด	2	4.51	0.60	มากที่สุด	1	0.2493	1
รวม		3.61	0.49	มาก		4.48	0.61	มาก		0.2409	

2. ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

2.1 นำไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา 1) จุดแข็ง และจุดอ่อน พบว่า ด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้เป็นจุดแข็ง ส่วนด้านผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นจุดอ่อน 2) โอกาส และภาวะคุกคาม พบว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐเป็นโอกาส ส่วนปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคาม

2.2 นำไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา 1) จุดแข็ง และจุดอ่อน พบว่า ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ และด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้เป็นจุดแข็ง ส่วนด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นจุดอ่อน 2) โอกาส และภาวะคุกคาม พบว่า ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเป็นโอกาส ส่วนปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคมเป็นภาวะคุกคาม

2.3 นำไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษา 1) จุดแข็ง และจุดอ่อน พบว่า ด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เป็นจุดแข็ง ส่วนด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นจุดอ่อน 2) โอกาส และภาวะคุกคาม พบว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเป็นโอกาส ส่วนปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ เป็นภาวะคุกคาม

2.4 นำไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา 1) จุดแข็ง และจุดอ่อน พบว่า ด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นจุดแข็ง ส่วนด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ และด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เป็นจุดอ่อน 2) โอกาส และภาวะคุกคาม พบว่า ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคมเป็นโอกาส ส่วนปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคาม

3. ผลการพัฒนากลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

3.1 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์ พบว่า โดยรวมกลยุทธ์หลักการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน *ระดับประถมศึกษา* มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.93, 4.89) และมีความเป็นไปได้ อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.74, 4.56) และระดับมัธยมศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 5.00, 4.63) และมีความเป็นไปได้ อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.93, 4.63) และผลการพัฒนากลยุทธ์ พบว่า กลยุทธ์ระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก 19 กลยุทธ์รอง 50 วิธีดำเนินการ ได้แก่ 1) การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 กลยุทธ์รอง 23 วิธีดำเนินการ และ 2) การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 10 กลยุทธ์รอง 27 วิธีดำเนินการ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 กลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์หลัก (ประถม - มัธยม)	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา	
	ใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	ใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา	ใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	ใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา
	กลยุทธ์รอง			
1. กลยุทธ์การพัฒนาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้	1) ส่งเสริมกระบวนการบริหารและการจัดการใช้โอกาสจากการเมืองและนโยบายของรัฐและสภาพเศรษฐกิจช่วยลดจุดอ่อนการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้	1) ป้องกันภาวะคุกคามของการกระจายอำนาจในการคิดและตัดสินใจจากสภาพการเมืองและนโยบายของรัฐที่จะรักษาจุดแข็งในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้	1) พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนโดยใช้โอกาสทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีช่วยลดจุดอ่อนการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้	1) ส่งเสริมให้เกิดการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมอย่างรับผิดชอบโดยใช้โอกาสจากสภาพการเมืองและนโยบายของรัฐ และสภาพสังคมช่วยลดจุดอ่อนการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้
	2) ป้องกันภาวะคุกคามกระบวนการบริหารและการจัดการจากสภาพสังคมช่วยลดจุดอ่อนในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้	2) ป้องกันภาวะคุกคามของการสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้โดยการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกของ ผู้ปกครอง ครู สังคม และประชาชนจากสภาพการเมืองและนโยบายของรัฐที่จะรักษาจุดแข็งในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้	2) ป้องกันภาวะคุกคามด้านคุณภาพของผู้เรียนจากสภาพการเมืองและนโยบายของรัฐที่สอดคล้องกับการศึกษาที่ชัดเจนเพื่อช่วยลดจุดอ่อนในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้	2) ป้องกันภาวะคุกคามในการกระจายอำนาจในการคิดและตัดสินใจจากสภาพเทคโนโลยีช่วยลดจุดอ่อนในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้
	3) ป้องกันภาวะคุกคามในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจาก	3) ป้องกันภาวะคุกคามของการมีส่วนร่วมอย่างรับผิดชอบ	-	-

กลยุทธ์หลัก (ประถม - มัธยม)	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา	
	ใช้ยกระดับคุณภาพ การศึกษาของ สถานศึกษา	ใช้เสริมสร้างความ รับผิดชอบของ สถานศึกษา	ใช้ยกระดับคุณภาพ การศึกษาของ สถานศึกษา	ใช้เสริมสร้างความ รับผิดชอบของ สถานศึกษา
	กลยุทธ์รอง			
	สภาพเทคโนโลยีโดย ให้มีระบบเทคโนโลยี สารสนเทศที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยลดจุดอ่อนใน การนำผลการประเมิน คุณภาพภายนอกไปใช้ ยกระดับคุณภาพ การศึกษาเพื่อพัฒนา ผลลัพธ์การเรียนรู้	จากสภาพเศรษฐกิจ และสังคม ที่จะรักษา จุดแข็งในการนำผล การประเมินคุณภาพ ภายนอกไปใช้ เสริมสร้างความ รับผิดชอบต่อ สถานศึกษาเพื่อพัฒนา ผลลัพธ์การเรียนรู้		
2. กลยุทธ์ การพัฒนา การนำผล การ ประเมิน คุณภาพ ภายนอกไป ใช้ยกระดับ คุณภาพ การศึกษา เพื่อพัฒนา คุณภาพ การบริหาร จัดการ สถาน ศึกษา	1) ส่งเสริม กระบวนการบริหาร และการจัดการให้เกิด ความต่อเนื่องใช้โอกาส จากการเมือง นโยบาย ของรัฐที่สอดคล้องกับ การศึกษาที่ชัดเจน และสภาพเศรษฐกิจ เพื่อช่วยรักษาจุดแข็ง การนำผลการประเมิน คุณภาพภายนอกไปใช้ ยกระดับคุณภาพ การศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพการบริหาร จัดการสถานศึกษา	1) ส่งเสริมให้เกิดการ เสริมสร้างพลังอำนาจ อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ใช้ โอกาสจากสภาพ เทคโนโลยีช่วยลด จุดอ่อนการนำผลการ ประเมินคุณภาพ ภายนอกไปใช้ เสริมสร้างความ รับผิดชอบต่อ สถานศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพการบริหาร จัดการสถานศึกษา	1) ส่งเสริมคุณภาพ ผู้เรียนโดยใช้โอกาส จากสภาพเศรษฐกิจ ช่วยรักษาจุดแข็ง การนำผลการ ประเมินคุณภาพ ภายนอกไปใช้ ยกระดับคุณภาพ การศึกษาเพื่อ พัฒนาคุณภาพการ บริหารจัดการ สถานศึกษา	1) ส่งเสริมการ เสริมสร้างการมีส่วนร่วม อย่างรับผิดชอบต่อใช้ โอกาสจากสภาพ การเมืองและนโยบาย ของรัฐ และสภาพสังคม ช่วยรักษาจุดแข็งการนำ ผลการประเมินคุณภาพ ภายนอกไปใช้เสริมสร้าง ความรับผิดชอบต่อ สถานศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพการบริหาร จัดการสถานศึกษา
	2) ป้องกันภาวะ คุกคามกระบวนการ บริหารและการจัดการ จากสภาพสังคมที่จะ รักษาจุดแข็งในการนำ ผลการประเมิน คุณภาพภายนอกไปใช้ ยกระดับคุณภาพ การศึกษาเพื่อพัฒนา	2) ป้องกันภาวะ คุกคามในการกระจาย อำนาจในการคิดและ ตัดสินใจ จากสภาพ การเมืองและนโยบาย ของรัฐ ช่วยลดจุดอ่อน ในการนำผลการ ประเมินคุณภาพ ภายนอกไปใช้ เสริมสร้างความ	2) ส่งเสริมคุณภาพ ผู้เรียนโดยใช้โอกาส จากสภาพสังคมช่วย รักษาจุดแข็งการนำ ผลการประเมิน คุณภาพภายนอกไป ใช้ยกระดับคุณภาพ การศึกษาเพื่อ พัฒนาคุณภาพการ	2) ส่งเสริมการ เสริมสร้างพลังอำนาจ อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผลโดยใช้โอกาส จากสภาพเศรษฐกิจช่วย รักษาจุดแข็งการนำผล การประเมินคุณภาพ ภายนอกไปใช้เสริมสร้าง ความรับผิดชอบต่อ สถานศึกษาเพื่อพัฒนา

กลยุทธ์หลัก (ประถม - มัธยม)	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา	
	ใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	ใช้เสริมสร้างการรับผิดชอบของสถานศึกษา	ใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	ใช้เสริมสร้างการรับผิดชอบของสถานศึกษา
	กลยุทธ์รอง			
	คุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา	รับผิดชอบของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา	บริหารจัดการสถานศึกษา	คุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา
	3) ป้องกันภาวะคุกคามในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จากสภาพเทคโนโลยีที่จะรักษาจุดแข็งในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา	3) ป้องกันภาวะคุกคามการสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้โดยสังคมและประชาชน จากสภาพการเมืองและนโยบายของรัฐ ช่วยลดจุดอ่อนในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างการรับผิดชอบของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา	3) ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนโดยใช้โอกาสจากสภาพเทคโนโลยีโดยให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพื่อช่วยรักษาจุดแข็งการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา	3) ป้องกันภาวะคุกคามของการกระจายอำนาจในการคิดและตัดสินใจจากสภาพเทคโนโลยีที่จะรักษาจุดแข็งในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างการรับผิดชอบของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา
-	-	4) ป้องกันภาวะคุกคามการมีส่วนร่วมอย่างรับผิดชอบ จากสภาพเศรษฐกิจ และสังคม ช่วยลดจุดอ่อนในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างการรับผิดชอบของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา	4) ป้องกันภาวะคุกคามด้านคุณภาพผู้เรียนจากสภาพการเมืองและนโยบายของรัฐที่จะรักษาจุดแข็งในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา	-

กลยุทธ์หลัก (ประถม - มัธยม)	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา	
	ใช้ยกระดับคุณภาพ การศึกษาของ สถานศึกษา	ใช้เสริมสร้าง ความ รับผิดชอบของ สถานศึกษา	ใช้ยกระดับคุณภาพ การศึกษาของ สถานศึกษา	ใช้เสริมสร้าง ความ รับผิดชอบของ สถานศึกษา
	กลยุทธ์รอง			
3. กลยุทธ์ การพัฒนา การนำผล การ ประเมิน คุณภาพ ภายนอกไป ใช้ยกระดับ คุณภาพ การศึกษา เพื่อพัฒนา คุณภาพ การจัดการ เรียนรู้	1) ส่งเสริม กระบวนการบริหาร และการจัดการให้เกิด ความต่อเนื่องใช้โอกาส จากการเมือง และ นโยบายของรัฐช่วย รักษาจุดแข็งการนำ ผลการประเมินคุณภาพ ภายนอกไปใช้ยกระดับ คุณภาพการศึกษาเพื่อ พัฒนาคุณภาพการ จัดการเรียนรู้	1) ส่งเสริมการ เสริมสร้างพลังอำนาจ อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลให้เกิด ความต่อเนื่องใช้โอกาส จากสภาพเทคโนโลยี ช่วยรักษาจุดแข็งการ นำผลการประเมิน คุณภาพภายนอกไปใช้ เสริมสร้าง ความ รับผิดชอบของ สถานศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพการจัดการ เรียนรู้	1) ส่งเสริมคุณภาพ ผู้เรียนโดยใช้โอกาส จากสภาพสังคมช่วย รักษาจุดแข็งการนำ ผลการประเมิน คุณภาพภายนอกไป ใช้ยกระดับคุณภาพ การศึกษาเพื่อ พัฒนาคุณภาพการ จัดการเรียนรู้	1) ส่งเสริมให้เกิดการ เสริมสร้างพลังอำนาจ อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผลโดยใช้โอกาส จากสภาพเศรษฐกิจช่วย ลดจุดอ่อนการนำผลการ ประเมินคุณภาพ ภายนอกไปใช้เสริมสร้าง ความรับผิดชอบของ สถานศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพการจัดการ เรียนรู้
	2) ป้องกันภาวะ คุกคามกระบวนการ บริหารและการจัดการ จากสภาพสังคมที่จะ รักษาจุดแข็งในการนำ ผลการประเมิน คุณภาพภายนอกไปใช้ ยกระดับคุณภาพ การศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพการจัดการ เรียนรู้	2) ป้องกันภาวะ คุกคามของการ กระจายอำนาจในการ คิดและตัดสินใจ จาก สภาพการเมืองและ นโยบายของรัฐ ที่จะ รักษาจุดแข็งในการนำ ผลการประเมิน คุณภาพภายนอกไปใช้ เสริมสร้าง ความ รับผิดชอบของ สถานศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพการจัดการ เรียนรู้	2) ป้องกันภาวะ คุกคามด้านคุณภาพ ผู้เรียนจากสภาพ การเมืองและ นโยบายของรัฐที่จะ รักษาจุดแข็งในการ นำผลการประเมิน คุณภาพภายนอกไป ใช้ยกระดับคุณภาพ การศึกษาเพื่อ พัฒนาพัฒนา คุณภาพการจัดการ เรียนรู้	2) ส่งเสริมให้เกิดการ เสริมสร้างการมีส่วนร่วม อย่างรับผิดชอบโดยใช้ โอกาสจากสภาพสังคม ช่วยลดจุดอ่อนการนำผล การประเมินคุณภาพ ภายนอกไปใช้เสริมสร้าง ความรับผิดชอบของ สถานศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพการจัดการ เรียนรู้
	3) ป้องกันภาวะ คุกคามในการพัฒนา คุณภาพผู้เรียนจาก สภาพเทคโนโลยีช่วย ลดจุดอ่อนในการนำ ผลการประเมิน คุณภาพภายนอกไปใช้	3) ป้องกันภาวะ คุกคามของการมีส่วน ร่วมอย่างรับผิดชอบ จากสภาพเศรษฐกิจ และสังคม ที่จะรักษา จุดแข็งในการนำผล การประเมินคุณภาพ	-	-

กลยุทธ์หลัก (ประถม - มัธยม)	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา	
	ใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	ใช้เสริมสร้างความรู้ขีดความสามารถของสถานศึกษา	ใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	ใช้เสริมสร้างความรู้ขีดความสามารถของสถานศึกษา
	กลยุทธ์รอง			
	ยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้	ภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรู้ขีดความสามารถของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้		

สรุปและอภิปรายผล

งานวิจัยนี้มุ่งเน้นการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรู้ขีดความสามารถของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาเป็นกลยุทธ์ จากผลการวิจัยมีประเด็นในการอภิปรายที่สำคัญ ดังนี้

1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์สูงสุดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา แสดงให้เห็นว่า บุคลากรทางการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ซึ่งการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การออกแบบหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3) ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ในขณะที่ปัจจุบันยังคงมีปัญหาอันเนื่องมาจากระบบการประกันคุณภาพยังเน้นการตรวจสอบเอกสารมากกว่าการพัฒนาคุณภาพหลายครั้งการตรวจประกันคุณภาพการศึกษา กลายเป็นกระบวนการในการตรวจสอบเอกสารเป็นหลัก เมื่อมีเอกสารจะได้คะแนน ไม่มีเอกสารจะไม่ได้คะแนน ซึ่งเป็นที่มาของความพยายามสถานศึกษาในแต่ละแห่ง ที่มุ่งเน้นในการสร้างและเก็บหลักฐานเหล่านี้เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลาและงบประมาณจำนวนมาก แต่กลับไม่ได้ทำให้คุณภาพของการศึกษาดีขึ้นแต่ประการใด รวมถึงครูใช้เวลาทำเอกสารหรือต้อนรับผู้ประเมินจนไม่มีเวลาสอนหนังสือนักเรียน ด้วยข้อมูลและเอกสารที่มีจำนวนมาก จึงทำให้ครูต้องใช้เวลามากกับกิจกรรมเหล่านี้ จนทำให้หลายครั้งไม่มีเวลาสอนหรือทบทวนบทเรียนให้กับนักเรียนทั้งที่เป็นกิจกรรมหลักจะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phoophanphon et al. (2018) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระบบการประกันคุณภาพภายนอก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพ ได้แก่ ครูมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อการสอน เป็นต้นแบบที่ดี สนใจใฝ่เรียนรู้ และยอมรับการเปลี่ยนแปลง เห็นคุณค่าของการประเมินและเชื่อว่าการประกันคุณภาพการศึกษานำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2) จากผลการวิเคราะห์จุดแข็ง และจุดอ่อน ด้านสภาพแวดล้อมภายในของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เป็นจุดแข็งของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการสร้างการมีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมของสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน เน้นคุณภาพด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีการใช้สื่อ อุปกรณ์ ระบบเทคโนโลยีสนับสนุนการจัดการศึกษาให้บรรลุคุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ปลอดภัยเอื้อต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ นอกจากนี้ยังมีการการออกแบบหลักสูตร แผนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการเสริมสร้างความรู้ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ และการมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดี และเสริมสร้างสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคมส่วนด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นจุดอ่อนของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษายังขาดการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาด้านผลลัพธ์การเรียนรู้โดยสถานศึกษาบางแห่งอาจยังขาดประสิทธิภาพในการดำเนินการในด้านต่าง ๆ อาทิ การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีความรู้ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ และมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย และการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย ขาดการสนับสนุนการพัฒนาสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม และการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Muengdang (2022) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาควรมีการยกระดับคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนโดยต้องมีการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการสร้างวินัยและปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้เรียน จัดการเรียนรู้เข้ามาปรับใช้พัฒนาศักยภาพตามความถนัด และความสนใจ โดยคำนึงถึงความแตกต่างรายบุคคล และในด้านกระบวนการบริหารและจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้กระบวนการประเมินเชิงพัฒนา ควรมีการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการนำกระบวนการ PLC มาขับเคลื่อนการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active learning) ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีในเทคโนโลยีเป็นระบบ และนำผลการประเมินการจัดการเรียนรู้และการพัฒนางานมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

3) จากผลการวิเคราะห์จุดแข็ง และจุดอ่อนด้านสภาพแวดล้อมภายในของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ และด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เป็นจุดแข็งของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการพัฒนาการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรโดยมุ่งเน้นให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรด้านความรู้ ทักษะ และความมั่นใจ มีความเป็นอิสระที่จะคิดและตัดสินใจงานทั้ง 4 ฝ่าย กระจายอำนาจการจัดการศึกษา รวมทั้งการส่งเสริมให้ทุกคนมีสำนึกในหน้าที่ของตนในการพัฒนาการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ส่วนด้านการพัฒนา

คุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นจุดอ่อนของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดการสร้างการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม การกำหนดนโยบายและทิศทางการกลยุทธ์และแผนงานการบริหารโดยมุ่งเน้นให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาขาดภาวะผู้นำทางวิชาการ รวมทั้งขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานและการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และระบบการนิเทศของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sawangboon et al. (2018) พบว่า การบริหารสถานศึกษาควรโดยยึดหลักการบริหารจัดการโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM) ที่บูรณาการความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น และสถานศึกษา สถานศึกษามีความเป็น อิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการโดยตนเอง สามารถวางแผนการบริหารจัดการสถานศึกษาได้สอดคล้อง กับความต้องการของชุมชน สามารถแก้ปัญหาในการจัดสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและรวดเร็วที่สำคัญยังเป็นการสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมตัดสินใจในกิจกรรมของสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดคุณภาพการศึกษาและยกระดับคุณภาพของผู้เรียนผล นอกจากนี้สถานศึกษาต้องเสริมสร้างความรับผิดชอบในการนำผลการประเมินภายนอกไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการสร้างความตระหนักและความเข้าใจก่อนการประเมิน มีการตรวจสอบยืนยันกับผลการประกันคุณภาพภายในและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา มีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกับบุคลากรภายในสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอก และสถานศึกษาควรมีการสร้าง ความตระหนักและความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษา

4) ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษามีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการในการพัฒนากลยุทธ์เกิดจากการนำแนวคิดของการดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาของ สมศ. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มาใช้เป็นกรอบแนวคิดซึ่งแนวคิดก็ได้สอดคล้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่เบื้องต้นแล้วว่าเป็นสิ่งสำคัญและควรพัฒนาให้มีประสิทธิภาพจึงทำให้ขั้นตอนของการเก็บข้อมูลและการให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าใจกลยุทธ์ได้อย่างชัดเจนจึงทำให้ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดที่จะสามารถนำไปใช้กับสถานศึกษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wilaipant et al. (2024) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่าผลการประเมินการพัฒนากลยุทธ์ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้มีสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นสูงกว่าด้านอื่นในการพัฒนาครั้งต่อไปของผู้ที่สนใจจึงควรมีการพัฒนา “รูปแบบการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา”

2) ด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้มีสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นสูงกว่าด้านอื่นในการพัฒนาครั้งต่อไปของผู้ที่สนใจจึงควรมีการพัฒนา “รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา”

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ระดับประถมศึกษา

1) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานนำโดยผู้บริหารและครูควรมุ่งเน้นให้การสนับสนุนการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาในการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ โดยเฉพาะการยกระดับกระบวนการบริหารและการจัดการในเรื่องคุณภาพที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสามารถนำตนเองในการเรียนรู้ได้ และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการยกระดับกระบวนการบริหารและการจัดการในเรื่องการออกแบบหลักสูตร แผน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ

2) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานนำโดยผู้บริหารและครูควรมุ่งเน้นให้การสนับสนุนการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาอย่างเข้มงวดทั้งในด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

3) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานนำโดยผู้บริหารและครูควรเร่งพัฒนาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพศึกษาด้านผลลัพธ์การเรียนรู้เนื่องจาก ผลการวิจัย พบว่า เป็นจุดอ่อน และควรหาวิธีป้องกันและหลีกเลี่ยงภาวะคุกคามจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี

4) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานนำโดยผู้บริหารและครูควรเร่งพัฒนาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา

5) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาควรนำกลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้อย่างต่อเนื่องทั้งในด้าน 1) กลยุทธ์การพัฒนาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ 2) กลยุทธ์การพัฒนาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และ 3) กลยุทธ์การพัฒนาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

2. ระดับมัธยมศึกษา

1) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานนำโดยผู้บริหารและครูควรมุ่งเน้นให้การสนับสนุนการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่ามีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลางและมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และควรส่งเสริมให้ครูประเมินอย่างเป็นระบบครอบคลุมกระบวนการคิด ปฏิบัติและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ และใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ในการประเมิน

2) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานนำโดยผู้บริหารและครูควรมุ่งเน้นให้การสนับสนุนการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาอย่างเข้มงวดโดยเฉพาะในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

3) สถานศึกษาชั้นพื้นฐานนำโดยผู้บริหารและครูควรเร่งพัฒนาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาด้านผลลัพธ์การเรียนรู้

4) สถานศึกษาชั้นพื้นฐานนำโดยผู้บริหารและครูควรส่งเสริมการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาให้เกิดความต่อเนื่องในด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา

5) สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาควรนำกลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานไปใช้อย่างต่อเนื่องทั้งในด้าน 1) กลยุทธ์การพัฒนาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ 2) กลยุทธ์การพัฒนาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และ 3) กลยุทธ์การพัฒนาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

3. สมศ. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

สมศ. ควรนำกลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานไปใช้ กำหนดนโยบายและเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในทุกระดับ โดยเฉพาะการยกระดับกระบวนการบริหารและการจัดการด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ สำหรับระดับประถมศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้สำหรับระดับมัธยมศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567

Reference

- Educational Testing Bureau. (2020). *Guidelines for quality assessment according to early childhood education standards, basic education standards, and basic education standards for special education centers*. Agricultural Cooperative Federation of Thailand Printing House.
- Muengdang, P. (2022). The guideline for the improvement of learner's quality in schools under Phitsanulok Primary Education Service Area Office 3. (Independent Study in Educational Administration, Naresuan University)
- Office of the Education Council. (2019). *National education standards B.E. 2561*. 21 Century.
- Phoophanphon, P., Luangangkul, N., & Phusee-on, S. (2018). A study of factors affecting educational quality development of basic education institutions according to external quality assurance system. *Journal of Educational Measurement, Mahasarakham University*, 16(1), 65-72. (in Thai)
- Qian H. & Walker A. (2019). *Reconciling top-down policy intent with internal accountability: the role of Chinese school principals*. <https://doi.org/10.1007/s11092-019-09309-4>.

- Sawangboon, T., Chantchusakun, S., & Warasunun, P. (2018). *Development of a model for utilizing quality assessment results to enhance quality in small basic education institutions in the northeastern region*. Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization). (in Thai)
- Suratthani Rajabhat University. (2018). *Guidelines for educational quality assurance*. <https://graduate.sru.ac.th/wp-content/uploads/2018/06/edu0107-03-insurance-guidelines.pdf>.
- Thai Post. (2023). *ONESQA reveals that educational institutions not implementing previous year's assessment results for improvement will affect evaluation consideration in 2024*. <https://www.thaipost.net/news-update/388431/>.
- Thai School Website. (n.d.). *Roles and responsibilities of educational institutions*. https://www.thaischool.in.th/_files_school/30113921/other/ita_30113921_0_20200620-174414.pdf
- Wilaipant,J., Thosagai, T., & Srisuthamniwit, P. (2024). Development of internal quality assurance strategies in basic education institutions under the Singburi Primary Educational Service Area Officebased on iddhipada 4. *The Journal of Research and Academics*. 7(6), 31–48. <https://doi.org/10.14456/jra.2024.136>. (in Thai)
- Wongwanich S. (2007). *Needs Assessment Research*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory analysis (2nd ed.)*. New York, NY: Harper and Row.